

Paul Gauguin: D'ou venons nous?

Sweet Jane Cowboy Junkies / Sweet Jane Velvet Underground

<https://www.youtube.com/watch?v=Fa9nN3G2CSg>

Co je smyslem života?

https://cs.wikipedia.org/wiki/Smysl_%C5%BEivota

<https://www.youtube.com/watch?v=UzleqFv38qo>

Co je štěstí?

<https://citaty.net/ciaty-o-stesti/>

Co je služba?

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Slu%C5%BEba>

„Služba jako cesta ke štěstí“?

Služba jako cesta ke šťěstí?

I cesta je cílem

Služba ve Starém zákoně

אברה

Avad, avoda

naprostá závislost a služebný vztah

„otročina“ (*ha-avoda*) Izraele v Egyptě (Ex 2,23), Egypt sám je pak nazýván „dům otroctví“ (*bet-avadím*), Ex 13,3.14

Josef v Egyptě Gn 39,4

Jákob Gn 29,18n

Slova s kořenem *avad* se používají zejména tam, kde se jedná o závislost podmaněných na despotických monarších starého Předního Východu. Setkáváme se s nimi ovšem i na izraelském dvoře.

Avad, avoda

David Saulovým vojevůdcem, ale Saulovi dvorní úředníci jsou „služebníci“ (1S 18,5.30)

Stejně jako David (1S 19,4) a Joab (2S 14,19n) jsou služebníky královými;

Podobně pak Abígail, Davidova žena (1S 25,41), atd., mohli bychom najít plno dalších příkladů.

Proč o tom takto obšírně hovoříme?

Avad, avoda

Stejný kořen *avad* slouží k označení vztahu mezi člověkem a Bohem. Slovo ani tak nechce vyjádřit kultovní službu, ale spíše naprostou svázanost člověka s Bohem.

Stejně sloveso je použito pro službu pravému Bohu a službu k modlám, např. Ex 23,33; Dt 28,64 a mnoho jiných míst. Naproti tomu, služba pravému Bohu viz např. Sd 10,6.16; 1S 7,3n.

Sloužit Bohu přitom sebou nese nesloužit nikomu jinému (Joz 24,14-18), a zároveň odvrácení se od hříchu (Ž 2,11; 100,2; 102,23).

Velký a podstatný rozdíl: starozákonní pojetí služby je ostrém protikladu k pojetí řeckému: ve SZ se nejedná o něco znehodnocujícího nebo nehodného.

Služebník Hospodinův, Ebed JHWH

Jednotlivci, kteří žili v úzkém kontaktu s Hospodinem, např. praotcové, proroci a králové, zejména Mojžíš a David (např. Gn 26,24; Ex 14,31; Dt 34,5; 2S 7,5; Iz 20,3; Am 3,7).

„Písně o Služebníku“ Iz 42,1-4; 49,1-6; 50,4-9; 52,13-53,12

Teorie: kolektivní, individuální, zástupná osoba

Individuální povahu Služebníka nejlépe vyjadřuje Iz 52,13-53,13 (pak *Mesiáš musí* trpět, protože to „je o něm psáno“, např. L 22,37; 24,26-27; Mk 10,45 apod.)

Služba v Novém zákoně

doulein „být svázán s mistrem nebo pánem“. V tomto svázání se však skrývají dva významy: člověk může být svázán jako „služebník“ nebo jako „otrok“, může tedy „sloužit“ nebo dokonce „otročit“. Jak NZ tyto dva významy odlišuje nebo naopak slučuje, uvidíme později. Podstatou *doulein* je tedy jakási svázanost, vyjadřuje vnitřní povahu služby. Jde o službu ve vztahu k nějakému nadřízenému, podřízenost.

diakonein „sloužit“ ve smyslu „sloužit u stolu“ - to byl jeho původní význam, od něhož se pak odvozovaly další, např. „starat se o někoho“, „starat se o živobytí“ atd., také veřejná služba, např. v politice, až nakonec „sloužit“ obecně. Toto sloveso nevyjadřuje podřízenost, ale spíše službu „pro někoho“, „pro dobro druhého“.

Umývání nohou, J 13,1-17

¹ Bylo před velikonočními svátky. Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, aby z tohoto světa šel k Otci; miloval své, kteří jsou ve světě, a prokázal svou lásku k nim až do konce.

² Když byli u večeře a ďábel již vložil do srdce Jidáše Iškariotského, syna Šimonova, aby ho zradil,

³ Ježíš vstal od stolu a vědom si toho, že mu Otec dal všechno do rukou a že od Boha vyšel a k Bohu odchází,

⁴ odložil svrchní šat, vzal lněné plátno a přepásal se;

⁵ pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je plátnem, jímž byl přepásán.

Umývání nohou, J 13,1-17

⁶ Přišel k Šimonu Petrovi a ten mu řekl: "Pane, ty mi chceš mýt nohy?"

⁷ Ježíš odpověděl: "Co já činím, nyní nechápeš, potom však to pochopíš."

⁸ Petr mu řekl: "Nikdy mi nebudeš mýt nohy!" Ježíš odpověděl: "Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl."

⁹ Řekl mu Šimon Petr: "Pane, pak tedy nejenom nohy, ale i ruce a hlavu!"

¹⁰ Ježíš mu řekl: "Kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt, neboť je celý čistý. I vy jste čistí, ale ne všichni."

¹¹ Věděl, kdo ho zradí, a proto řekl: Ne všichni jste čistí.

Umývání nohou, J 13,1-17

¹² Když jim umyl nohy, oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: "Chápete, co jsem vám učinil?"

¹³ Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem.

¹⁴ Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat.

¹⁵ Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já.

¹⁶ Amen, amen, pravím vám, sluha není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal.

¹⁷ Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.

Struktura textu

v.1	nadpis
vv.2-5	úvod a popis Ježíšova gesta
vv.6-11	první interpretace gesta (možná další strukturace dialogu)
vv.7-16	druhá interpretace gesta
v.17	závěr

Výklad

v.1: velikonoční svátky; hodina; miloval; miloval „do krajnosti“

v.2: ...d'ábel již vložil do srdce...

v.3: vědom si toho: vše do rukou, vyšel-odchází

v.4: odložil-oblékl (v.12); přepásal se

v.5: gesto umývání nohou

v.6-7: první část dialogu, náznak interpretace

v.8: **jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl**

Výklad

v.9-11: křestní interpretace

v.12: druhá interpretace gesta - úvod: chápete?

v.13-16: základní princip tak-jako; srov. J 15,12nn

v.17: závěr o smyslu života

(L 22, 1K 11)

εἰς τὸν καιρὸν οὗτος ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑμεῖς ἔστωτε ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, (J 13,17)

(Když to víte, blahoslavení jste, jestliže to také činíte)

Závěr

Smyslem života je štěstí.

Štěstí člověk dojde službou.

Služba není to, co se musí, ale potřebou člověka, který je milován.